

P. U. Kurczia

MT

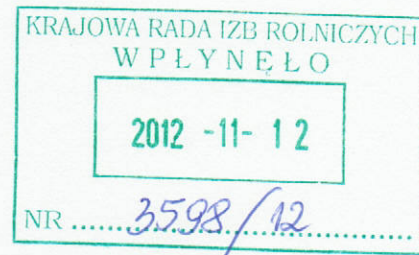
Warszawa, 2012-11-09

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

RR.pro-mdz/0504/2012/(3875)

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes Krajowej Rady

Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezede

W odpowiedzi na pismo KRIR/KK/2114/12 z dnia 22 października 2012 r. w sprawie zmian wsparcia finansowego dla grup producentów owoców i warzyw wprowadzonych przepisami prawa Unii Europejskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uprzejmie przekazuje poniższe informacje.

Na wstępie warto przypomnieć, że Komisja Europejska dokonując reformy systemu wsparcia sektora owoców i warzyw w 2007 roku kładła szczególny nacisk na podniesienie konkurencyjności i orientacji rynkowej tego sektora, dlatego jednym z celów ówczesnych zmian przepisów o Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych było zwiększenie atrakcyjności tworzenia grup i organizacji producentów w sektorze owoców i warzyw. Komisja uważała, że cel ten zostanie osiągnięty m.in. przez dwukrotne zwiększenie poziomu wsparcia administracyjnego dla grup producentów oraz możliwość udzielania wsparcia tym podmiotom na pokrycie części kosztów inwestycji. W swoich szacunkach Komisja przewidywała, że wydatki z unijnego budżetu na grupy producentów w tym sektorze na lata 2007 – 2013 będą wynosiły ok. 30 – 40 mln EUR rocznie.

Przyjęte w 2007 roku przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”)* oraz wydane na ich podstawie przepisy krajowe pozwoliły grupom producentów owoców i warzyw w Polsce na bardzo szerokie korzystanie ze wsparcia zarówno ze środków unijnych, jak i z budżetu państwa. Początkowo, w latach 2005 - 2008 wydatki z budżetu UE na rzecz grup producentów w Polsce mieściły się w szacowanych przez Komisję kwotach wsparcia, jednak w 2009 roku osiągnęły poziom 50 mln EUR, a w 2010 r. – 113 mln EUR. W związku z dużymi kwotami wypłacanymi Polsce na rzecz grup producentów owoców i warzyw, analiza ryzyka wskazała Polskę jako kraj, który powinien zostać objęty audytem Komisji Europejskiej. Audyt ten został przeprowadzony w listopadzie 2010 roku. Wyniki tego audytu, a także dalsze rosnące i, w opinii Komisji, niekontrolowane wydatki na grupy producentów w Polsce, w dużym stopniu przyczyniły się do zmian przepisów w tym zakresie.

Pierwszy projekt zmian przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw* przedłożono na posiedzeniu Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych w dniu 20 września 2011 r. Przedstawiciele resortu na różnych szczeblach i na różne sposoby (począwszy od oficjalnych pism, poprzez nieformalne rozmowy Ministra z Komisarzem ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi - po głosowanie na Komitecie) bardzo aktywnie sprzeciwiali się przyjęciu tego projektu, wprowadzającego przede wszystkim znaczne ograniczenie pomocy na inwestycje realizowane przez grupy producentów.

Nie można nie docenić wysiłków samego sektora, który za pośrednictwem Krajowego Związku Grup i Organizacji Producentów Owoców i Warzyw oraz Stowarzyszenia Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa” aktywnie domagał się od Komisji zaniechania wprowadzenia tak niekorzystnych dla polskich grup producentów zmian. W czasie trwających kilka miesięcy negocjacji z Komisją w tej sprawie, do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dotarła informacja o stanowisku Krajowej Rady Izb Rolniczych w odniesieniu do tej kwestii.

Na początku 2012 roku wydawało się, że Komisja odstąpi od wprowadzania zmian w przepisach - koronnym argumentem było powołanie się na kompromis polityczny osiągnięty w dniu 12 czerwca 2007 r., w którym Komisja zadeklarowała, że w przepisach wykonawczych zachowany zostanie taki sam poziom finansowania jaki przewidziano w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1943/2003. Jednakże w marcu 2012 r. Komisja uzasadniając swoją pozycję dyscypliną finansową przedłożyła kolejny projekt zmian, który w ciągu kilku dni poddano głosowaniu. Komisja nie dopuściła do żadnej dyskusji i możliwości wnoszenia uwag ze strony państw członkowskich. Zmiany przepisów weszły w życie w dniu 5 kwietnia 2012 r. jako rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. *zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 543/2011 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw*.

Przepisy rozporządzenia wykonawczego nr 302/2012 wprowadzają dwa ograniczenia wkładu UE w pomoc dla grup – łączny limit pomocy dla wszystkich grup w tych państwach członkowskich, w których jest dopuszczalne tworzenie grup (głównie w nowych państwach członkowskich) w wysokości 10 mln EUR oraz ograniczenie wkładu UE w pomoc na inwestycje do wysokości wartości produkcji sprzedanej grupy począwszy od 3 roku realizacji planu dochodzenia do uznania, odpowiednio do 70%, 50% i 20% w trzecim, czwartym i piątym roku realizacji planu. Skomplikowana i wydłużona w czasie została procedura wstępnego uznawania grup producentów, która obecnie jest dwuetapowa, co wynika z konieczności powiadamiania Komisji o planowanych skutkach finansowych nowopowstających grup producentów. Pierwszym etapem jest wstępne uznanie grupy i wstępne zatwierdzenie jej planu dochodzenia do uznania za organizację, a po ustaleniu przez Komisję współczynników przydziału wkładu UE można dopiero ostatecznie zatwierdzić plan dochodzenia do uznania grupy za organizację.

Polska głosowała przeciw przyjęciu tych przepisów, a nie mając wpływu na ich treść, w dniu 29 czerwca 2012 r. zaskarżyła je do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Należy jednak podkreślić, że ograniczenie wkładu UE w pomoc dla grup producentów owoców i warzyw ma zastosowanie wyłącznie do grup, które powstały po wejściu w życie przepisów rozporządzenia wykonawczego nr 302/2012, tj. po 5 kwietnia 2012 r. Grupy

utworzone przed 5 kwietnia 2012 r. otrzymują wsparcie w oparciu o przepisy obowiązujące wcześniej, co zapewniono w przepisach przejściowych art. 2 rozporządzenia nr 302/2012. Świadczyć może o tym fakt, że w 2012 roku (do dnia 25 października) wypłacono grupom producentów w tym sektorze 1,44 miliarda zł, w tym wkład UE wynosi ponad 960 mln zł, tj. ok. 240 mln EUR. Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 780/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. *ustalającym współczynniki przydziału na lata 2012–2017 dla wkładu Unii przeznaczonego na pomoc dla grup producentów w sektorze owoców i warzyw, o której mowa w art. 103a rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, w odniesieniu do planów uznawania zgłoszonych do dnia 1 lipca 2012 r.* wkład UE przewidziany dla nowych grup w Polsce na 2012 rok wynosi ponad 7,4 mln EUR.

Warto zauważyć, że dzięki wsparciu finansowemu w ramach Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych w ciągu 7 lat członkostwa Polski w UE stopień zorganizowania sektora owoców i warzyw wzrósł od niespełna 1% w momencie akcesji do ok. 20% na koniec 2011 r. (średni poziom zorganizowania rynku owoców i warzyw w państwach członkowskich UE wyniósł w 2009 r. ok. 43%). Komisja Europejska dokonując reformy systemu wsparcia sektora ogrodniczego w 2007 roku przewidywała, że średni poziom zorganizowania sektora w UE do roku 2013 osiągnie 60%. Na weryfikację tych szacunków trzeba poczekać do końca 2013 roku.

Należy mieć na uwadze, że grupy producentów w sektorze owoców i warzyw zgodnie z przepisami o Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych, w odróżnieniu od grup producentów rolnych funkcjonujących w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, są podmiotami tymczasowymi, których celem jest uzyskanie uznania za organizację producentów. Wspieranie grup producentów w ramach WOPR po reformie w 2007 r. dopuszczono jedynie w nowych państwach członkowskich, które przystąpiły do UE w dniu 1 maja 2004 r. lub później oraz w państwach w najbardziej oddalonych regionach UE i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego (art. 125e rozporządzenia Rady nr 1234/2007). W perspektywie finansowej WOPR na lata 2014-2020 Komisja planuje utrzymanie systemu wspierania organizacji producentów owoców i warzyw w ramach WOPR, które są głównymi operatorami na rynku, natomiast grupy producentów owoców i warzyw zostaną przeniesione do z I do II filaru, tj. do PROW i będą objęte wsparciem na jednakowych zasadach jak grupy producentów rolnych. W praktyce będzie to oznaczać, że zachowana zostanie dla tych podmiotów pomoc administracyjna, nie będzie natomiast wsparcia na inwestycje.

W związku z projektowaniem przepisów na nową perspektywę finansową Wspólnej Polityki Rolnej UE, w dniach 4 czerwca - 17 września br. odbyły się publiczne konsultacje na temat przyszłości mechanizmu wspierania sektora owoców i warzyw w UE. Celem konsultacji było zidentyfikowanie najbardziej dotkliwych problemów, z którymi mają do czynienia podmioty funkcjonujące w sektorze owoców i warzyw, związanych z aktualnie obowiązującymi przepisami UE. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi informowało o możliwości wzięcia udziału w tych konsultacjach, m.in. na swojej stronie internetowej. Jednakże z podsumowania komentarzy wniesionych w ramach konsultacji wynika, że ze strony Polski udział w konsultacjach wzięło jedynie 5 podmiotów i osób fizycznych łącznie. Ministerstwo nie dysponuje informacją, czy KRIR zgłosiła uwagi w ramach tych konsultacji. Najbardziej aktywnie włączyły się do dyskusji Francja, Hiszpania i Włochy. W większym stopniu wypowiadali się producenci za pośrednictwem swoich organizacji niż producenci niezrzeszeni – ich udział w konsultacjach przekroczył 70%.

Odnosząc się do działań podjętych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po wejściu w życie przepisów rozporządzenia wykonawczego nr 302/2012, należy podkreślić, że wdrażając zmienione przepisy unijne do prawodawstwa krajowego ograniczono się do

niezbędnych zmian mających na celu implementację przepisów UE, nie wprowadzono żadnych dodatkowych ograniczeń ani utrudnień dla grup producentów.

Ponadto, w okresie kiedy trwał proces legislacyjny zmian przepisów krajowych, ministerstwo zadbało o to, aby marszałkowie mogli wydawać decyzje zgodne z nowymi przepisami unijnymi - na podstawie dotychczasowego brzmienia przepisów krajowych. Dzięki temu, do dnia 1 lipca 2012 r., tj. w terminie wyznaczonym przez Komisję do powiadomienia o planowanych wydatkach grup producentów utworzonych w oparciu o nowe przepisy, powstało w Polsce 12 nowych grup, które otrzymają w samym 2012 roku ponad 7,4 mln EUR z 10 mln EUR przeznaczonych na wszystkie nowe grupy w ramach wkładu UE w pomoc dla grup (do 2017 roku nowe grupy, które powstały w Polsce w 2012 roku otrzymają z budżetu UE ponad 26 mln EUR łącznie, nie licząc środków krajowych).

Z powołaniem
Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Nalewajko